

Godišnji izvještaj o poslovanju-

Standard AD Prnjavora 2015. godine

Sadržaj:

1. Misija, vizija ciljevi	5
2. Statutarni elementi društva	6
3. Realizacija poslovne politike, ciljeva Društva i poslovni rizici	8
4. Pregled poslovanja	11
4.1. Struktura i raspored ukupnih prihoda i rashoda	11
4.2. Struktura I raspored ukupnih poslovnih prihoda i rashoda ...	12
4.3. Analiza (rentabilnost, likvidnost i dr.)	15
5. Realizacija plana ljudskih resursa	23
6. Zaštita životne okoline	24
7. Izvještaj nezavisnog revizora	25

1. Misija, vizija i ciljevi

Misija

Naša misija je proizvodnja namještaja od pločastog i masivnog namještaja po definisanim standardima kvaliteta. Naša namjera je primjena najboljih korporativnih praksi i konstantno usavršavanje zaposlenih uz razvoj vještina timskog rada i optimizacije procesa i efikasan odgovor na zahtjev kupaca i transparentnosti poslovanja. Razvoj imidža koji će ojačati tržišnu poziciju i povjerenje kupaca naši su ciljevi.

Vizija

Standard AD je subjekat koji konstantno razvija nove metode za poboljšanje performansi poslovanja kako bi zadovoljio potrebe kupaca po pitanju kvaliteta i količine isporuka. Standard AD će ulagati u moderizaciju i razvoj kapitalne investicije a posebno u moderizaciju opreme. Prilikom obavljanja svojih djelatnosti Standard AD će poslovati u skladu sa standardima Evropske unije o zaštiti okoline i razvijanju svijesti o očuvanju životne sredine.

Ciljevi

Strateški ciljevi Standard AD su:

- kupovina nove opreme za lakiranje;
- proizvodnja novih proizvoda za kupca
- pronalaženje novih kupaca.

U cilju investiranja u proizvodni segment ciljevi kompanije su dugoročno povećanje proizvodnje i prodaje proizvoda kao i pronalaženje novih kupaca.

2. Statutarni elementi društava

Standard AD Prnjavor je akcionarsko društvo koje vrši djelatnost: Proizvodnje namještaja za poslovne i prodajne prostore. Standard AD je uvršten na tržište Banjalučke berze.

Organi Društva su:

- Skupština
- Upravni odbor
- Uprava preduzeća
- Odbor za reviziju

Skupština:

Nadležnost Skupštine Društva koju čine akcionari, propisane su Zakonom i Statutom Društva. Skupština se saziva kako je to određeno Zakonom, drugim propisima i Statutom i kada se ocijeni da je to u najboljem interesu Društva i akcionara a najmanje jednom godišnje.

Upravni odbor:

Nadležan je za obavljanje svih poslova Društva, osim onih koji su u nadležnosti Skupštine akcionara. Upravni odbor održava najmanje 4 redovne sjednice godišnje od kojih jednu 60 dana prije skupštine akcionara. Upravni odbor Društva bira i opoziva Skupština akcionara na prijedlog Upravnog odbora, akcionara ili Komisije za imenovanje Upravnog odbora, ako je formirana. Upravni odbor broji 3 člana:

Predsjednik Upravnog odbora: g.Edin Dacić, dipl.ek.;

Član: Ognjen Jevđenić, dipl.inž.;

Član: Nenad Tomović, dipl. prav.

Uprava preduzeća:

Upravu preduzeća čini Generalni direktor Boro Jevđenić dipl.inž.. Generalni direktor izvršava odluke Upravnog odbora i bira ga Upravni odbor. Generalni direktor vodi poslove Društva u skladu sa zakonom, Statutom i odlukama Skupštine i Upravnog odbora. Generalni direktor za svoj rad odgovara Upravnom odboru i Skupštini akcionara, stara se o zakonitostima rada Društva i odgovoran je za zakonitosti rada Društva. Imenuje se na period od 5 godina uz mogućnost ponovnog izbora.

Odbor za reviziju:

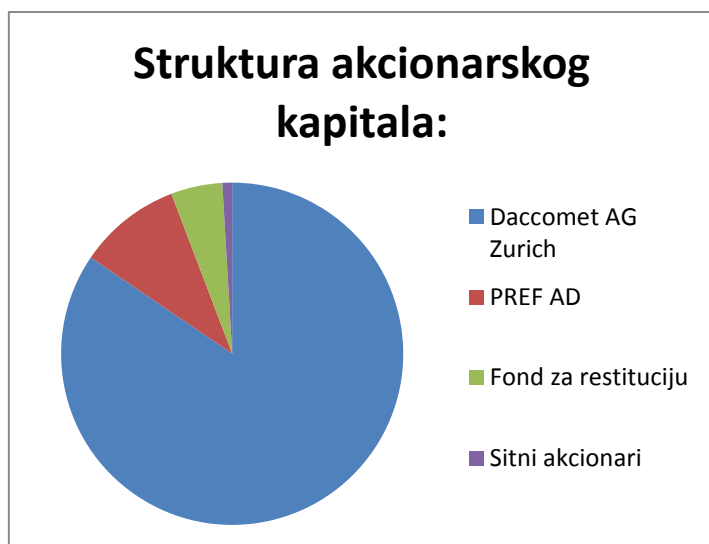
Članove Odbora za reviziju bira Skupština akcionara Društva. Broji 3 člana:

- Predsjednik: Novak Božić, dipl.ek.
- Član: Zdravko Zečević, dipl.prav.
- Član: Borislav Trampa, dipl.ek.

Struktura akcionarskog kapitala:

U 2015. godini nije bilo značajnijih promjena u strukturi akcionarskog kapitala. Većinski vlasnik je Dacommet AG iz Zuricha. Strukturu kapitala se sastoji od:

Akcionari	Struktura akcionarskog kapitala:
Dacommet AG Zurich	84,49%
PREF AD	9,72%
Fond za restituciju	4,86%
Sitni akcionari	0,93%

Zarada po akciji= 0,1704

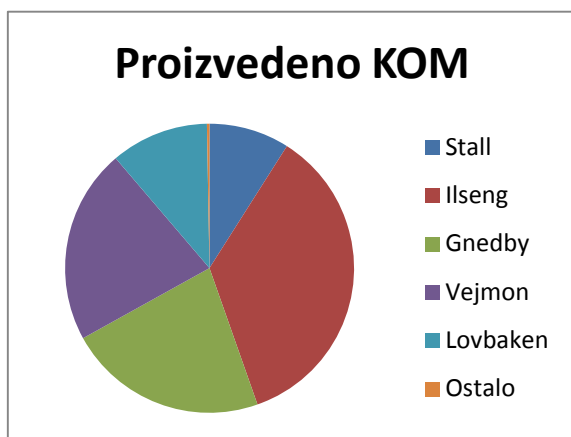
3. Realizacija poslovne politike i ciljeva Društva i poslovni rizici

Najznačajnije aktivnosti i dešavanja Standarda AD Prnjavor u 2015. godini:

Proizvodnja:

Ukupno ostvarena proizvodnja u 2015. godini je 27.430.722,15 KM što je za 6,61% više nego u odnosu na 2014. godinu. Strukturu proizvedenih proizvoda u 2015. godini čini :

Proizvodi	Proizvedeno KOM
Stall	63.255
Ilseng	250.021
Gnedby	156.962
Vejmon	152.944
Lovbaken	76.992
Ostalo	1.949

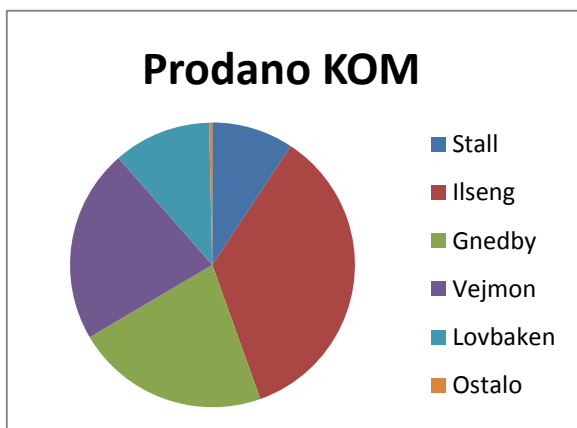

Prodaja:

Ukupno ostvarena prodaja u 2015. godini je 28.893.470,68 KM što je za 8,35% više nego u 2014. godini. U strukturi prodaje dominira proizvod Ilseng. Društvo je 100% izvoznik, ima jednog kupca Ikea Supply. Društvo je ostvarilo saradnju i sa drugim kupcima ali to je mali procenat prodaje, ima za cilj pronalaženje novih kupaca.

Struktura prodanih proizvoda:

Proizvodi	Prodano KOM
Stall	64.267
Ilseng	244.200
Gnedby	152.114
Vejmon	152.322
Lovbaken	76.932
Ostalo	2.493

Dešavanja u 2015. godini:

- U toku 2015. godine izvršeno je ulaganje u građevinske objekte i opremu u iznosu od 702.768,88 KM. Ulaganje se odnosi na proširenje proizvodne hale, izgradnju magacina, prekrivanje hale i krečenje, opremu za proizvodnju i opremu za zaštitu životne sredine.
- U toku 2015. godine sprovedena su ulaganja u edukaciju srednjeg menadžmenta i zaposlenih u vidu: Lean menadžmenta, Leadership-a, ostvarena je i saradnja sa centrom za specijalističke edukacije Format u saradnji sa Švajcarskom ambasadom. Preduzeće poseduje sertifikate ISO 9001, FSC i Lean Menadžment.

-Krajem 2015. godine Društvo je od kupca Ikea Supply dobilo nove narudžbe za nove proizvode kafe stoliće i ladičare koje se trebaju proizvoditi u 2016. godini. Pojedini proizvodi zahtjevaju pigmentno lakiranje za šta je potrebna nova linija za pigmentno lakiranje. Uprava preduzeća je odlučila investirati u tu opremu u vrijednosti 1.300.000 EUR, koja će omogućiti povećanje proizvodnje i veću efikasnost. Plan za 2016. godinu je povećanje prodaje na 16.000.000 EUR i proizvodnja novih proizvoda.

Rizici:

Rizici sa kojima se i dalje suočava Standard AD je postojanje jednog kupca, velike poreske naknade koje otežavaju poslovanje privrede, rizik od povećanja cijena inputa.

4. Pregled poslovanja

4.1. Struktura i raspored ukupnih prihoda i rashoda:

Red. Br.	Pozicija	Iznos		Struktura		Indeks
		2015	2014	2015	2014	
1.	Poslovni prihodi	28.181.329,00	24.984.690	99,02%	98,87%	1,128
2.	Finansijski prihodi	105.241,00	88.177	0,37%	0,35%	1,194
3.	Ostali prihodi	174.375,00	196.361	0,61%	0,78%	0,888
	Ukupni prihodi	28.460.945,00	25.269.228	1,00	1,00	1,126
4.	Poslovni rashodi	27.401.263,00	24.696.289	98,65%	97,96%	1,110
5.	Finansijski rashodi	254.631,00	437.467	0,92%	1,74%	0,582
6.	Ostali rashodi	119.622,00	77.552	0,43%	0,31%	1,542
	Ukupni rashodi	27.775.516,00	25.211.308	1,00	1,00	1,102
7.	Dobitak prije oporezivanja	685.429,00	57.920			
8.	Porez na dobitak	81.188,00	37.387			
9.	Neto dobitak	604.241,00	20.533			

Tabela 1

Može se vidjeti da poslovni prihodi čine osnovni dio u strukturi ukupnih prihoda sa 99,02% učešća, kao i da su se povećali u odnosu na predhodnu godinu za 12,8%. Finansijski prihodi i poslovni prihodi čine dosta nizak dio u strukturi ukupnih prihoda jer je osnovna djelatnost proizvodna. Ukupni prihodi su se u odnosu na predhodnu godinu povećali.

U strukturi ukupnih rashoda najveći dio zauzimaju poslovni rashodi sa 98,65%, dok su finansijski rashodi i poslovni rashodi nešto niži. Poslovni rashodi su se povećali u odnosu na predhodnu godinu za 11,1%, razlog tome je povećanje proizvodnje, amortizacije i dr. Ukupni rashodi su se u odnosu na predhodnu godinu povećali za 10,2%. Poslovni troškovi prate povećanje poslovnih prihoda.

4.2. Struktura i raspored ukupnih poslovnih prihoda i rashoda

Red. Br.	Pozicija	Iznos		Struktura		Index
		2015	2014	2015	2014	
1.	Prihodi od prodaje učinaka	28.994.960,00	26.860.269,00	116,05%	107,51%	1,08
a.	Prihodi od prodaje učinaka povezanim pravnim licima	14.848,00	675,00	0,06%	0,00%	22,00
b.	Prihodi od prodaje učinaka na domaćem tržištu	64.477,00	96.830,00	0,26%	0,39%	0,67
c.	Prihodi od prodaje učinaka na inostranom tržištu	28.915.635,00	26.762.764,00	115,73%	107,12%	1,08
2.	Povećanje/smanjenje vrijednost zaliha učinaka	-888.835,00	-1.898.283,00	-3,56%	-7,60%	0,47
3.	Ostali poslovni prihodi	75.204,00	22.704,00	0,30%	0,09%	3,31
	Poslovni prihodi	28.181.329,00	24.984.690,00	1,13	1,00	1,13
4.	Varijabilni materijalni rashodi	22.810.834,48	20.250.037,00	83,25%	82,00%	1,13
5.	Bruto plate indirektnih radnika	1.200.694,87	1.166.969,85	4,38%	4,73%	1,03
6.	Amortizacija i rezervisanja	954.118,00	981.695,00	3,48%	3,98%	0,97
7.	Fiksni troškovi	2.435.615,65	2.297.587,15	8,89%	9,30%	1,06
	Poslovni rashodi	27.401.263,00	24.696.289,00	1,00	1,00	1,11
8.	Poslovni dobitak	780.066,00	288.401,00			

Tabela 2

Tabela 2. prikazuje raspored ukupnih poslovnih prihoda i rashoda.

Rashod	2015	2014	Index
Toškovi materijala za izradu	19.665.603,25	17.217.265,65	1,1422
Troškovi ostalog materijala	410.745,99	334.803,64	1,2268
Troškovi goriva i energije	471.780,76	456.757,00	1,0329
Troškovi materijal	20.548.130,00	18.008.826,29	1,1410

Tabela 3

U tabeli 3. može se vidjeti da su troškovi materijala za izradu veći za 14,22% nego predhodne godine. Razlog je povećanje obima proizvodnje. Troškovi ostalog materijala su povećani za 22,68% nego predhodne godine. Troškovi goriva i energije su se povećali za 3,29% u odnosu na 2014. godinu. Najveći dio troškova goriva i energije 471.780,76 KM odnosi se na troškove električne energije koja u 2015. godini iznosila 456.388,932 KM a troškovi goriva 15.391,83KM. U 2014. godini troškovi goriva i energije su 456.757,28 KM od čega su troškovi električne energije 439.499,77 KM a troškovi goriva 17.257,50 KM. Iz datog se vidi da su troškovi električne energije u odnosu na predhodnu godinu povećali za 3,84% a troškovi goriva su se smanjili za 10,82%.

Rashod	2015	2014	Index
Troškovi bruto zarada i			
bruto naknada zarada	3.860.929,51	3.396.911,00	1,14
Ostali lični rashodi	656.393,52	748.788,00	0,88
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	4.517.323,03	4.145.699,00	1,09

Tabela 4

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi su veći za 9% nego predhodne godine.

Na kraju decembra broj zaposlenih je iznosio 349 radnika. Prosječna neto plata za 2015. godinu iznosila je 566,39 KM a bruto plata 902,46 KM.

Rashod	2015	2014	Index
Troškovi prevoza i ptt	364.226,16	341.693,00	1,0659
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	169.257,52	125.266,00	1,3512
Troškovi reklame i propagande	29.473,20	39.687,00	0,7426
Usluge u prometu proizvoda-šped.i car. ugovori.troškovi zakupa	262.865,96	242.321,00	1,0848
Troškovi proizvodnih usluga	59.246,08	60.139,00	0,9852
Ukupno proizvodni troškovi	885.068,92	809.106,00	1,0939

Tabela 5

Ukupni proizvodni troškovi su se povećali u odnosu na 2014. godinu za 9,39%. Iz strukture ukupnih proizvodnih troškova možemo vidjeti da su se troškovi prevoza i ptt, održavanja, špedicije povećali dok su se troškovi reklame i propaganda i tr. proizvodnih usluga smanjili.

Tabela 6. Prikazuje neproizvodne troškove i nematerijalne troškove:

Rashodi	2015	2014	Index
Advokatske usluge,zdravstvene,seminari,izmj.na rač..revizija	32.368	23.562	1,3737
Ostale neproizvodne usluge(usavrsavanje, obezbjeđenje...)	399.435	253.418	1,5761
Premija osiguranja	84.768	51.974	1,6309
Reprezentacija	6.933	32.433	0,2137
Troškovi platnog prometa	67.670	71.865	0,9416
Takse,sudski troškovi	41.295	3.797	10,8753
Tr.poreza id op.(šume,vode,imov.)	111.271	82.272	1,3524
Članarine posovnim udruženjima	6.509	5.956	1,0928
Ostali nematerijalni tr.(manjk.,otpisi.)	77.552	93.154	0,8325
Ukupno:	827.801	618.433	1,3385

Tabela 6

Ukupni nematerijalni troškovi su se povećali u odnosu na 2014. godinu za 33,85%.

Finansijski rashodi

Tabela 7. Prokazuje finansijske rashode:

Rashodi	2015	2014	Index
Rashodi kamata	226.580,34	350.363,00	0,647
Negativne kursne razlike			
Ostali finansijski rashodi	28.050,63	87.104,00	0,322
Ukupno:	254.630,97	437.467,00	0,582

Tabela 7

Finansijski rashodi su se u odnosu na 2014. godinu smanjili za 35,30%. U tabeli se vidi da najveće učešće imaju rashodi kamata. Ostale finansijske rashode čini naknada za prijevremeno plaćanje faktura od strane Ikea.

Horizontalna analiza bilansa stanja:

Aktiva	2015	2014	Promjena	Promjena %
Tekuća sredstva	6.281.278,00	6.225.341,00	55.937,00	0,90%
Stalna sredstva	6.560.211,00	6.950.933,00	-390.722,00	-5,62%
Ukupna sredstva	12.841.489,00	13.176.274,00	-334.785,00	-2,54%
Pasiva	2015	2014	Promjena	Promjena %
Tekuće obaveze	7.062.825,00	4.903.978,00	2.158.847,00	44,02%
Dugoročne obaveze	971.957,00	4.069.829,00	3.097.872,00	-76,12%
Akcijski kapital	4.806.707,00	4.202.467,00	604.240,00	14,38%
Ukupna pasiva	12.841.489,00	13.176.274,00	-334.785,00	-2,54%

Ukupna aktiva i pasiva su smanjene za 2,54%. Horizontalna analiza aktiva pokazuje da je u 2015. godini došlo do smanjenja ukupnih sredstava, stalna sredstva su smanjena.

Horizontalna analiza pasive pokazuje da su tekuće obaveze povećane, što nije dobro jer se one moraju servisirati u kratkom roku, mogu dovesti do ugrožavanja likvidnosti. Povećanju kratkoročnih obaveza u odnosu na 2014. godinu je uticalo prebacivanje dijela dugoročnih kredita koji dospijevaju do godinu dana na kratkoročne obaveze. Dugoročne obaveze su smanjene u odnosu na 2014. godinu, pokazuje da preduzeće redovno otplaćuje dugoročne obaveze. U 2016. godini otplaćujemo lizing prema Ikea i lizinge na domaćem tržištu.

4.3. Analize

Rizik ostvarenja finansijskog rezultata i donja tačka rentabilnosti prikazana je u tabeli 8.

Red. Br.	Opis	Godina	
		2015	2014
1.	Ukupni prihodi	28.460.945,00	25.269.228,00
2.	Varijabilni rashodi	22.810.834,48	20.250.037,00
3.	Marža pokrića	5.650.110,52	5.019.191,00
4.	Fiksni i pretežno fiksni rashodi	4.710.050,55	4.523.803,14
5.	Neto rashodi finansiranja	254.630,97	437.467,00
6.	Poslovni rezultat (3-4)	940.059,97	495.387,86
7.	Bruto finansijski rezultat (6-5)	685.429,00	57.920,86
8.	Faktor poslovnog rizika (3/6)	6,01	10,13

9.	Faktor finansijskog rizika (6/7)	1,37	8,55
10.	Faktor ukupnog rizika (8*9)ili(3/7)	8,24	86,66
11.	Procenat učešća marže pokrića u ukupnom prihodu (3/1)	19,85%	19,86%
12.	Potreban poslovni prihod za ostvarenje neutralnog poslovnog rezultata $(4/11)*100$	23.788.134,09	22.778.465
13.	Potreban poslovni prihod za ostvarenje neutralnog bruto finansijskog rezultata $(4+5)/11*100$	25.010.990,03	24.981.219
14.	Procenat iskorišćenja poslovnog prihoda za ostvarenje neutralnog poslovnog rezultata $(12/1*100)$	83,58%	90,14%
15.	Stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog poslovnog rezultata $((1-12)/1)*100$	16,42%	9,86%
16.	Procenat iskorišćenja poslovnog prihoda za ostvarenje neutralnog bruto finansijskog rezultata $((13/1*100)$	87,88%	98,86%
17.	Stopa elastičnosti ostvarenja bruto finansijskog rezultata $((1-13)/1)*100$	12,12%	1,14%

Tabela 8

Faktor poslovnog rizika pokazuje koliko se brže mijenja poslovni rezultat nego što se mijenja marža pokrića, za preduzeće je bolje što je faktor poslovnog rizika niži, jer je manji rizik smanjenja poslovnog rezultata ispod granice koja ne obezbjeđuje pozitivan bruto finansijski rezultat, faktor poslovnog rizika je 6,01 . Faktor finansijskog rizika pokazuje koliko se puta brže mijenja bruto finansijski rezultat kada se poslovni rezultat promjeni za 1 procenat, za preduzeće je bolje što je manji. Iz priložene tabele se vidi da je ukupan rizik poslovanja u 2015. godini 8,24, za preduzeće je bolje što je manji, razlog za veći ukupan rizik su veći rashodi finansiranja (troškovi kamata), i pri tome veći finansijski rizik. Ako je ostvaren pozitivan poslovni rezultat procenat iskorišćenja poslovnog prihoda za ostvarenje neutralnog poslovnog rezultata biće uvijek manja od 100 i što je taj procenat više udaljen od stotine utoliko je situacija bolja, jer je rizik ostvarenja poslovnog rezultata manji i obrnuto, u tom slučaju stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog poslovnog rezultata pokazivaće za koliko se procenata poslovni prihod može smanjiti da bi poslovni rezultat pao na nulu. Što je stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog poslovnog rezultata viša, manja je vjerovatnoća da će preduzeće ostvariti negativan poslovni rezultat. Stopa elastičnosti ostvarenja neutralnog poslovnog rezultata je 16,42% i manja je od 100.

Analiza rentabilnosti:

Red.br.	Opis	GODINA	
		2015	2014
1.	Poslovni rashodi	27.401.263,00	24.696.289
2.	Ostali rashodi	119.622,00	77.552,00
3.	Rashodi bez rashodovanja finansiranja	27.520.885,00	24.773.841
4.	Poslovni i ostali prihodi	28.355.704,00	25.181.051,00
5.	Poslovni dobitak (4-3)	834.819,00	407.210
6.	Stopa poslovnog dobitka (5/4)*100	2,944%	1,617%
7.	Novac	75.747,00	45.878
8.	Kratkoročna potraživanja	2.961.561,00	2.032.634
9.	Zalihe	3.243.970,00	4.146.829
10.	Obrtna sredstva	6.281.278,00	6.225.341
11.	Osnovna sredstva	6.560.211,00	6.950.933
12.	Dugoročni plasmani		
13.	Uložena sredstva (10+11+12)	12.841.489,00	13.176.274
14.	Koeficijent obrta (4/13)	2,20813	1,9111
15.	Stopa bruto prinosa (6*14)	6,501%	3,090%
16.	Stopa bruto prinosa na ukupan kapital	6,00%	2%

Tabela 10

Analiza rentabilnosti prikazana je kroz tabelu 10., gdje se vidi da je rentabilnost kapitala na niskom nivou. Rentabilnost ukupnog kapitala uslovljena je ekonomičnošću i efikasnosti korištenja imovine. Što je viša stopa poslovnog dobitka i što je viši koeficijent obrta viša je stopa bruto prinosa na ukupan kapital, jer koeficijent obrta multiplicira stopu poslovnog dobitka.

Pokazatelji rentabilnosti :

ROA = 4,65%

ROE= 12,57%

Likvidnost

U tabeli 11. je dat pregled podataka koji se koriste prilikom izračunavanja koeficijenta obrta i broja dana trajanja obrta:

1.	Prihodi od prodaje	28.994.960
2.	Prosjeak obrtne imovine	6.253.309
3.	Troškovi materijala	19.665.603
4.	Prosječna zaliha materijala	1.338.865
5.	Troškovi završene proizvodnje	26.274.961
6.	Prosjeak zaliha nedovršene proizvodne	738.233
7.	Troškovi prodatih gotovih proizvoda	25.457.603
8.	Prosjeak zaliha gotovih proizvoda	1.169.433
9.	Naplaćena potraživanja od kupaca	27.024.737
10.	Prosjeak bruto potraživanja od kupaca	2.289.387
11.	Plaćene obaveze prema dobavljaču	22.681.196
12.	Prosječne obaveze prema dobavljaču	4.016.751

Red.br.	Opis	Koeficijent	Trajanje obrta u danima 365/koeficijent
1.	Obrtna imovina 1/2	4,63674	78,719
2.	Zaliha materijala 3/4	14,68827	24,850
3.	Nezavršena proizvodnja 5/6	35,59169	10,255
4.	Gotovi proizvodi 7/8	21,76919	16,767
5.	Potraživanja od kupaca 9/10	11,80436	30,921
6.	Obaveze prema dobavljačima 11/12	5,64665	64,640

Tabela 11

Tabela 11. prikazuje koeficijente obrta imovine. Za preduzeće je bolje što je koeficijent veći a broj dana vezivanja manji.

Tabela 12. Prikazuje kratkoročnu finansijsku ravnotežu:

Red. Br.	Opis	Godina			
		2015		2014	
		Iznos	Udio u bilansnoj šemi	Iznos	Udio u bilansnoj šemi
1.	Likvidna i kratkoročna vezana sredstva	2.857.380	22,251%	1.852.371	14,06%
2.	Kratkoročni izvori finansiranja	7.062.825	55,000%	4.903.978	37,22%
3.	Kratkoročni izvori finansiranja/Lividna i kratkoročno vezana sredstva	2,4718		2,6474	
4.	Likvidna sredstva (1-2)	-4.205.445		-3.051.607	

Tabela 12

Kratkoročna finansijska ravnoteža je pomjerena ka kratkoročnim izvorima finansiranja. Na 100 KM likvidnih i kratkoročno vezanih sredstava otpada 247,18 KM kratkoročnih obaveza. Likvidne rezerve nema, koja bi bila iskorištena za plaćanje kratkoročnih obaveza u momentu kada mobilizacija kratkoročnih vezanih sredstava ne bi bila jednaka dospjelim kratkoročnim obavezama.

Tabela 13. Prikazuje analizu likvidnosti

RED.BR.	OPIS	2015	2014
1.	Tekuća sredstva	6.281.278,0 0	6.225.341
2.	Tekuće obaveze	7.062.825,0 0	4.903.978
3.	Opšti racio likvidnosti 1/2	0,889	1,2694
4.	Kratkoročna potraživanja, gotovine i plasmani	3037308	2.078.512
5.	Rigorozni racio likvidnosti 4/2	0,4300	0,4238
6.	Radni kapital	-781.547,00	1.321.363,0 0

Tabela 14

Opšti racio likvidnosti koji se dobija iz odnosa tekuće imovine i kratkoročnih obaveza, i rigorozni racio likvidnosti koji se dobija iz odnosa kartkoročnih potraživanja, gotovine i plasman i kratkoročnih obaveza. Opšti racio likvidnosti je 0,88, i manji je nego u 2014. godini. Rigorozni racio lividnosti je 0,43. Radni kapital je smanjen u odnosu na 2014. godinu jer su tekuće obaveze veće u odnosu na 2014. godinu (dio dugoročnih kredita koji dospijeva do godinu dana prebačen na kratkoročne obaveze).

Tabela 14. Prikazuje dugoročnu finansijsku stabilnost:

RED. BR.	OPIS	2015		2014	
		Iznos	Udio u bilansnoj	Iznos	Udio u bilansnoj semi
1.	Zalihe	3.171.222,00	32,59%	4.088.993,00	37,04%
2.	Dugoročni finansijski plasmani				
3.	Osnovna sredstva	6.560.211,00	67,41%	6.950.933,00	62,96%
4.	Gubitak				
5.	Dugoročno vezana sredstva	9.731.433,00		11.039.926,00	
6.	Dugoročne obaveze	921.957,00	15,95%	4.019.829,00	48,59%
7.	Dugoročna rezervisanja	50.000,00	0,87%	50.000,00	0,60%
8.	Kapital	4.806.707,00	83,18%	4.202.467,00	50,80%
9.	Kapital i dugoročne obaveze	5.778.664,00		8.272.296,00	
10.	Kapital i dugoročne obaveze/dugoročno vezana sredstva	0,5938		0,749	
11.	Razlika u apsolutnom iznosu	3.952.769,00		2.767.630,00	
12.	Koeficijent finansijske stabilnosti	1,6840		1,335	
Tabela 14					

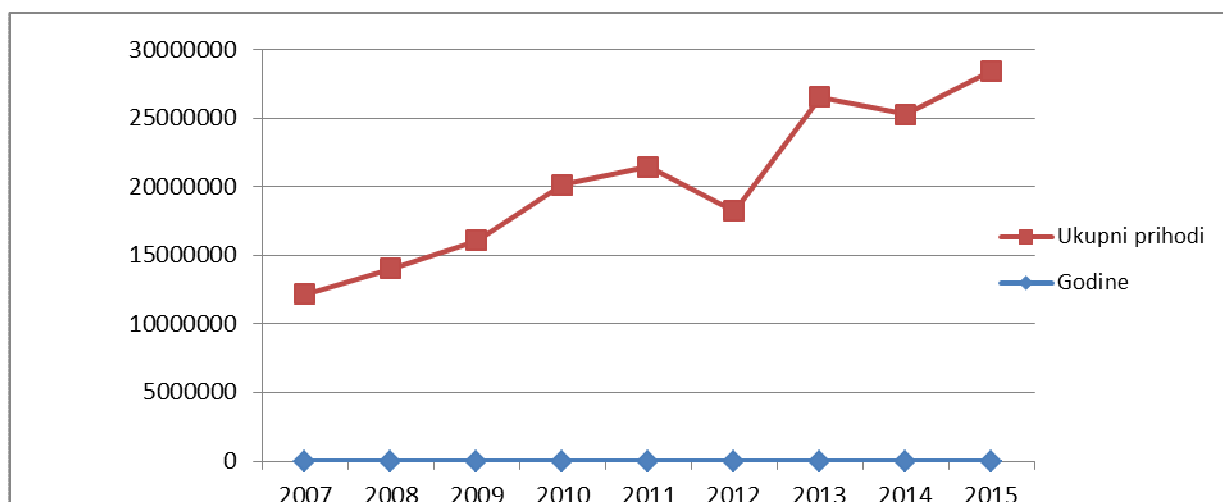
Dugoročna finansijska stabilnost je prikazana u tabeli 14. pomjerena je prema dugoročno vezanim sredstvima, što znači da svakihh 100 KM dugoročno vezanih sredstava pokriven je kapitalom uvećanim za dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze sa 59,38 KM, a razlika od 40,62% pokriva se iz kratkoročnih obaveza, što u apsolutnom iznosu iznosi 3.952.769 KM. Koeficijent finansijske stabilnosti je veći od jedan što znači da je dugoročna finansijska ravnoteža pomjerena ka dugoročno vezanim sredstvima što ugrožava održavanje likvidnosti. Dugoročne obaveze u 2015. godini su manje od dugoročnih obaveza u 2014. godini jer je dio kredita koji dopijeva do godinu dana prebačen na kratkoročne obaveze.

Tabela 15. Prikazuje racio solventnosti i racio zaduženosti:

RED. .BR.	POZICIJA	2015		2014	
		IZNOS	%UČEŠĆE	IZNOS	%UČEŠĆE
1.	Kapital	4.806.707	37,58%	4.202.467	32,04%
2.	Obaveze	7.983.902	62,42%	8.913.745	67,96%
	Pasiva bez dug.rezervisanja i pasivnih				
3.	vrem.razgranicenja	12.790.609		13.116.212	
4.	Racio zaduženosti (1/2)	0,6020		0,4715	
5.	Racio solventnosti	1,602		1,471	
Tabela 15					

Racio zaduženosti pokazuje da je preduzeće zaduženo, obaveze nisu pokrivena kapitalom. Racio solventnosti je 1,602, preduzeće je solventno, obaveze su pokrivena imovinom 1,602 puta.

Kretanje ukupnih prihoda :

Grafikon pokazuje kako su se ukupni prihodi kretali u period od 2007-2015. godine. Vidi se da Društvo bilježi rast ukupnih prihoda.

4.4. Realizacija finansijskog plana 2015. godine

Konto	Naziv troškova	Plan	Ostaveno	Index ostv./plan.
		Uk.prihodi i troškovi 2015.god. (KM)	Uk.prihodi i troškovi 2015.god.	
	PLANIRANI UKUPAN PRIHOD	31.318.513,30	28.460.945,00	0,9088
511	Troškovi materijala za izradu	21.440.000,00	19.665.603,25	0,9172
512	Troškovi ostalog materijala rez.dijelova i režijski	362.000,00	410.746,14	1,1347
	tr.rezervnih dijelova	314.940,00	254.090,37	0,8068
	tr.oslalog rež.mat.-htz,sitan al.i in.,pot.mat	47.060,00	156.655,77	3,3289
513	Troškovi goriva i energije	540.000,00	471.780,76	0,8737
520	Troškovi bruto zarada	4.100.000,00	3.860.929,51	0,9417
522	Troškovi bruto naknada UINO	45.000,00	48.787,08	1,0842
529	Ostali lični rashodi topli obrok,prevoz, otpr,regres	719.120,00	607.606,44	0,8449
	otprem.za odlaz.u penziju, tr.8marta i paket.,ost.nak.zapo.	45.000,00	42.010,33	0,9336
	jubilarne nag. i regres	161.700,00	122.621,45	0,7583
	naknada za topli ob.	242.980,00	250.839,98	1,0323
	tr.prevoza radnika	179.440,00	172.993,33	0,9641
	tr.dlužbenog puta i dnevnica	90.000,00	19.141,35	0,2127
530	Tr.proizvodnih usluga	90.000,00	59.246,08	0,6583
531	Troškovi transportnih usluga	390.000,00	364.226,16	0,9339
532	Troškovi usluga održavanja	160.000,00	169.257,52	1,0579
535	Troškovi reklame i propagande	40.000,00	29.473,20	0,7368
539	Troškovi ostalih usluga troš.carina,ugov.o djelu	370.000,00	262.865,96	0,7104
	tr.za proizv.us.,i ostale proiz.us.,reg.auta	60.000,00	25.561,84	0,4260
	tr.špedicije	190.000,00	142.827,52	0,7517
	tr.komunalnih usluga i zaštite na radu	40.000,00	27.417,47	0,6854
	tr. ugovora o djelu	80.000,00	67.059,13	0,8382
540	Troškovi amortizacije	1.000.000,00	954.118,41	0,9541
550	Troškovi neproiz.usl. proc.riz.kon.us.sem.obezb.	250.000,00	260.826,80	1,0433
	tr.račun.usluga,tr.revizije,advok.us.,zdrav.us.	30.000,00	11.534,59	0,3845
	tr.konsul.usluga,stručnog usavrš.,izmjena na prog.	50.000,00	120.925,97	2,4185
	ostale neproiz.us.-obezbjeđ.,ispit.iver.	170.000,00	128.366,24	0,7551
551	Troškovi reprezentacije	15.000,00	10.219,35	0,6813
552	Troškovi premije osiguranja	55.000,00	44.020,87	0,8004
553	Troškovi platnog prometa	80.000,00	69.810,81	0,8726
554	Troškovi članarina	7.000,00	7.318,21	1,0455
555	Troškovi poreza	87.000,00	75.246,61	0,8649
559	Ostali nematerijalni tr.-takse,sudski tr.,ostali.nem.tr.	55.000,00	29.180,15	0,5305
561	Rashodi kamata	290.000,00	226.580,34	0,7813
562	Negativne kursne razlika			
569	Ostali finansijski rashodi	88.000,00	28.050,63	0,3188
57 i 58	ostali rashodi-manjkovi i greske iz ranijih godina		119.621,41	
	PLANIRANI UKUPNI TROŠKOVI	30.183.120,00	27.775.515,69	0,9202
	PLANIRANA DOBIT	1.135.393,30	685.429,31	0,6037

Tabela 16

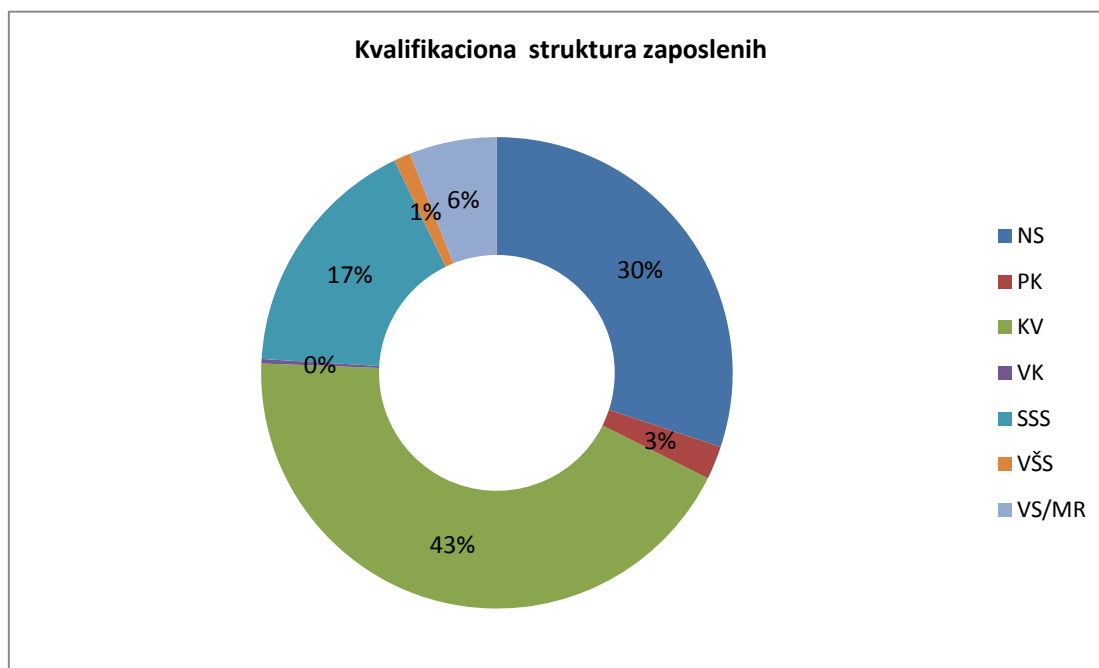
Tabela 16 pokazuje ispunjenost plana poslovanja 2015 u odnosu na ono što je stvarno ispunjeno.

5. Realizacija plana ljudskih resursa

Na dan 31.12.2015. godine u Društvu je bilo zaposleno 349 radnika. Od ukupnog broja zaposlenih radnika, zaposleno je 106 žena. Ugovor na neodređeno vrijeme imaju 250 radnika a ugovor na određeno vrijeme imaju 99 radnika.

Kvalifikaciona struktura zaposlenih

NS	PK	KV	VK	SSS	VŠS	VS/MR	Ukupno
105	8	151	1	59	4	21	349
30,09%	2,29%	43,27%	0,29%	16,91%	1,15%	6,02%	

Realizovan je značajan broj internih i eksternih edukacija, workshopova, prezentacija, specijalističkih seminara. Posebna pažnja je posvećena menadžerskim edukacijama u vidu Leadershipa programa specijalno kreiranog za razvoj mladih kadrova, Lean projekat i saradnja sa Centrom za specijalističke edukacije Format.

6. Zaštita životne okoline

Pored ulaganja u unaprjeđenja tehnoloških i organizacionih procesa Standard AD uradio je dosta na polju zaštite životne sredine koja je od ključnog značaja za uspješan i savremen način poslovanja. Tehnološki razvoj ima sve veći uticaj na zaštitu životne sredine tako da smo u cilju očuvanja prirodnog vodnog bogatstva, odlučili se za izgradnju savremenog, kompaktnog i prenosivog uređaja za biološko-aerobno pročišćavanje otpadnih voda.

Standard AD posluje u skladu sa IKEA zahtjevima od kojih je IWAY standard jedan od najstrožijih ekoloških i socijalnih standarda. IWAY standard se odnosi na minimalne zahtjeve za životnu sredinu, socijalne i radne uslove pri nabavljanju proizvoda, robe i usluga.

Trenutno smo u fazi implementacije ISO 50001 za energetska efikasnost. Održivi razvoj u našem poslu će nam omogućiti da obezbijedimo dugoročan pristup ključnim sirovinama, jačanju konkurentnosti i povećanju produktivnosti. Osim toga, pomoći će nam da ostanemo ispred budućih potencijalnih konkurenata na tržištu.

7. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima društva „Standard“ a.d. Prnjavor

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Standarda a.d. Prnjavor (u daljem tekstu "Društvo") koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2015. godine i bilans uspjeha, izvještaj o ostalim dobitima i gubicima perioda, izvještaj o promjenama na kapitalu i bilans tokova gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, kao i za takve interne kontrole za koje rukovodstvo utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed pronevjere ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih principa i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija podrazumijeva primjenu postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Izabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalih usljed pronevjere ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja, u cilju kreiranja adekvatnih revizijskih postupaka u datim okolnostima, ali ne za potrebe izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da obezbjede osnov za izražavanje našeg mišljenja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (NASTAVAK)

Akcionarima društva „Standard“ a.d. Prnjavor (nastavak)

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, prikazuju finansijsko stanje Društva na dan 31. decembra 2015. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Ostala pitanja

Finansijski izvještaji Društva za godinu koja se završava dana 31. decembra 2014. godine su bili revidirani od strane drugog revizora u čijem je izvještaju od 26.03.2015. godine izraženo pozitivno mišljenje na te finansijske izvještaje.

Banja Luka, 07. april 2016. godine

CONFIDA REVIZIJA BANJA LUKA d.o.o.

Jadranka Kurbalija
Ovlašćeni revizor

